

ayarı bozuk terazi

Yıllarca oturdukları yüksek kürsüleri Olympos'un zirvesi sanan ve giderek kendilerini her şeyi yapmaya muktedir görüp eski Yunan tanrılarıyla eşitleyen yargı bürokrasisi, halka rağmen halktan kopuk, halka karşı suç işleyen yargı bürokrasisi, kendisine yönelen saldırı karşısında yalnız ve çaresizdir, yıkılacaktır.

M. ÖZLEM

Kemal Sunal'ın çocukluk yıllarını süsleyen ünlü filmlerinden biri "Üçkâğıtçı"dır. Çeşitli yollarla kendisine üçkâğıt yapanları boşa düşürüp, belediye başkanı olunca hepimizin aşına olduğu üslubuyla pazar teftişine çıkar. Sıra bakkala gelir, bakkalın terazisini, teraziye koyduğu ağırlığı ölçer. Kefenin bir yanına bakkalın ağırlığını öbür yanına kendi ağırlığını koyar: "Hangimizinki doğru?"

Adalet gözleri bağlı bir kadının elinde sallanan terazidir. Terazi adaletin dağıtımında denge ve eşitliğin ifadesidir. Doğal olarak bu tanımlama eşitsizlik olgusuna yaslanır. Toplumsal eşitliğin olduğu yerde adaletin dengesizliğinden söz etmek mümkün değildir. Zira adalet arayışının kendisi özünde haksızlığa karşı hak arayışını ifade eder. Sınıflı toplumun çıkışından bu yana adalet vurgusu ezilenler için söz konusudur. Zira hakları gasp edilen ve haksızlığa uğrayan ezilenlerdir. Hak talebi de doğal olarak onlara aittir. Toplumun ezen ve ezilen diye ikiye ayrıldığı kadın ve erkek, patron ve işçi, ezen ulus ve ezilen ulus ayrımlarının bulunduğu formasyonda hiçbir kavram, hiçbir olgu homojen, saf anlamlar taşımaz. Her bir tanımlama kim için sorusuyla tamamlanmalıdır. Bu sorunun sorulmadığı her yerde tanımlama egemenin tanımlamasıdır. Zira dil de egemen tarafından geliştirilmiştir. Yaşamın bilinci belirlediği ön kabulü dili, o dili oluşturan kavramsallaştırmaları, kullanım tarzını ve yapısını hayatın içerisinde aramayı gerektirir. Erkek toplumda dil erkektir. Toplumun sömürülenler ve sömürülenler diye ayrıldığı yapısında dil sömürücülere aittir. Egemen ideolojiler ezilenlerin bilincinde ve dilinde kendini yeniden üretir. Yeniyi kurmak için yola çıkanlar, eskinin hayaletlerinin gölgesinde yürürler. Yeni dil konuşmaya çalışanlar her seferinde sözcükleri eski dile çevirerek düşünürler ve ne zaman ki bu tercüme ihtiyacı ortadan kalkar, yeni dil ancak o zaman öğrenilmiştir.

HİÇ KİMSE EŞİT DOĞMAZ

Egemenler toplumsal düşüncüyü ve bu düşüncenin ifade şekli dili şekillendirirken ezme ve ezilme ilişkilerini gizlemeyi temel alırlar. Bu gizleyiş çok masumane kavramlar ve ifadelerin altında şekillenir. İnsan hakları bu kavramlar-

dan birisidir. Doğuştan bütün insanları eşit sayar. Eşitsizliğin olduğu yerde eşit saymak, eşitsizliği büyütür. Herkes bilir ki insanlar eşit doğmaz. Eşitlik onların kaderinde yazmaz, eşitlik olan bir durumu izah etmez. Tam tersine eşitlik kazanılması gereken bir durumu tarif eder. İnsanların büyük bir kısmı yoksulluğa ve açlığa doğar. Kimisi kuzey yarımkürede emperyal metropollerde doğar sömürden nasip lenir, kimisi Afrika'da doğar açlıkla cebelleşir, kimisi işçidir yoksulluğa doğar, kimisi servetin ortasına gözlerini açar, Türk doğar kimisi dili, tarihi abartılarak öğretilir öldürmeye şekillendirilir, Kürt doğar kimisi ismi, dili, kültürü yasaktır, köyü yakılır, taş atar hapse girer. Hiç kimse eşit doğmaz. Eşitlik sonradan kazanılır.

Adalet çok duyduğumuz bir kavram son günlerde herkesin aradığı şey, varmak istediği yer. Malum, güncel polemik, adaletin tarafsızlığı ve bağımsızlığı üzerine yürütülüyor. Geçmişin ünlü filmiydi Bodrum Hakimi; televizyonları dolduran dizileri çekenlere yeni bir konu çıktı: Yeni dizinin ismi Erzincan Savcısı. Tarihi ve hayatı komplo ve darbelerle örülmüş memleketin filmlere, dizilere ve mizah dergilerine konu bolluğu sunması kadar doğal bir şey yok. Kurtlar Vadisi senaristleri hiç sıkılmadan yazabilir ve Erzincan savcısını, Erzurum savcısını bunların yanına ekleyebilir ve herkes adalet isteyip birbirini adaletsizlikle suçlayabilir.

YARGI BÜROKRASİSİ DENETİM ALTINA ALINACAK

Ergenekon davasının açılmasıyla başlayan adalet tartışmaları Erzincan savcısıyla ve ona destek olarak Erzincan savcısını tutuklayan Erzurum savcılarını görevden alan HSYK ile başka bir boyuta büründü. Şimdi herkes adalet ve adaletin ilkeleri üzerine tartışmalar yürütüyor. Hükümetin mi HSYK'nın mı haksız olduğunu anlamaya çalışıyor. Herkes kendi bulunduğu taraftan tartışmaya taraftar olup savunduğu grubu aklamaya çalışıyor. Son döneme damgasını vuran kutupsallaşma yine kendini gösteriyor. Yine kılıçlar çekiliyor, saflar tutuluyor ve sol yine kendi safını unutup birbirine karşı tutulmuş saflardan birinin arkasında yerini tutuyor. Liberali öfkeyle haykırıyor: "12 Eylül uzantısı HSYK adaleti katlediyor." Ulusalı haykırıyor: "Şeriatçı AKP yargıda kadrolaşıyor, memleket elden gidiyor." Tartışmanın ana başlığı tam da yukarıda dile getirilen minval üzerinden

şekilleniyor. Bir yanda yargı bürokrasisini tasfiye ederek kendi denetimi altına almaya çalışan sermaye öte yanda ayrıcalıklarını koruma kavgasını yargı bürokrasisi üzerinden yürüten devlet aygıtı. Basına yansıdığı şekliyle Erzincan savcısı kimliği üzerinden patlayan kriz tarifi yukarıda anlatmaya çalıştığımız egemen dilin ve bu dili şekillendiren ideolojik duruşun tezahürüdür. Burjuvazi kendi içinde yürüttüğü egemenlik kavgasının bu kavgaya temel oluşturan sınıfsal altyapısını masumane kavram ve taleplerle gizlemeye çalışıyor. Sınıfsal altyapıdan arındırıldığınız anda tartışma esas mecazından çıkıyor ve magazinsel bir görünüm alıyor. AKP mi haklı HSYK mı? Katır mı satır mı?

Adalet kavramının hukuksal ve felsefi altyapısı üzerinden olaya yaklaşmak olayı anlamak demektir. Söz konusu olan adalet üzerine bir tartışmadan çok oligarşi içi iktidar kavgasının yargı kurumu üzerine tezahür etmesidir. Bu kavga beklenen bir kavgadır ve aslında geçmiş 28 Şubat'a kadar uzanan AKP'nin ilk iktidarıyla şekillenen bir döneme yaslanır. Kavga devlet aygıtının ayrıcalıklarından tasfiyesi ve denetim altına alınması kavgasıdır. Devlet aygıtı zor kullanma hakkını ve araçlarını elinde tutan aygıttır. Zor aygıtlarından birisini ordu ve polis teşkil ediyorsa diğerini yargı teşkil eder. Tasfiye edilmeye çalışılan bürokratik aygıtın ordu yanındaki ikinci ve en güçlü alanı yargı içindeki bürokratik yapıdır. Danıştay, Sayıştay, Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi gibi yüksek mahkemeler yürütmeyi ve yürütmenin bütün uygulamalarını denetim altında tutmaktadır. Denilebilir ki bu kurumlar orduyla beraber Kemalist sistemin bekçileridir. Yasamayla da bu temel üzerinden kontrol altında tutar. Partileri kapatır, cumhurbaşkanını belirler hatta hükümet olmuş partiye dava bile açar. Doğrunun halk adına şekillendirildiği ve halka rağmen korunduğu yüce kurumlardır. Dinozorlaşmış, fosilleşmiş insan yığınlarıdır. Hakim kavramını ülkeye hakim olmak olarak algılamışlardır. Kemalist aydın yönetici erkin en çıplak en net görüntü verdiği yerlerdir. Herkese ve her şeye tepeden bakar ve kendisinde herkese karşı her şeyi yapabilme kudretini görür. Dağıttığı adalet, adaletsizliktir. Taş attığı için çocukları zindanlara atar, yalancı tanıklara yaslanarak kalem kırar ve katilleri aklar, paşalara yaltaklanır.

AKP çok uzun süredir ortaya koyduğu anayasa tasarımı ile ordu ve yargı bürokrasisini denetim altına alacağını belli etmişti. Oligarşi için başlayan "Ordunun devletinden, devletin ordusuna geçiş" alt başlığı ile tariflenebilecek proje var olan çirkefliği ve baskı aygıtını dağıtmayı değil tam tersine kendi denetimine almayı hedefliyor. Sermaye bu kurumlara muhtaç çoğunluk üzerine azınlığın baskısı kaçınılmaz bir biçimde baskı aygıtlarına ihtiyaç haline getiriyor. Devlet bu kurumlar üzerinden şekillenir. Egemenlerin çoğunluk üzerinden diktatoryası baskı ve şiddetle sağlanır. Bu noktada liberallerin bangır bangır bağırdıkları demokrasi söylemi "eşitlik ve adalet talebi kim için?" sorusuyla tamamlanmalıdır. Onlar bu soruyu sormaz, soruyu sorması gerekenler sosyalistlerdir. AKP'den demokrasi havarisi yaratanlar şeytanın yüzüne melek kostümü giydirenlerdir. Yürütülen kavga adalet kavramıyla alakası

Kavgadakiler: Yargıçlar, muhalefet, hükümet

Sınırsız ağız dalaşı

Gerçekler: İhsası reyî bakandan öğrenecek değiliz. Özbek: Ergin kurulmuş zemberek gibi. Baykal: Tetikçi savcı ve yargıçlar adaleti çatırdattı. Arıncı: Yargıç devleti değiliz

Yazdığı iddianame TSK'dan tepki görmüştü

Hükümet Sarıkaya'yı dört yıl sonra hatırladı

Son HSYK kararına ateş püsküren hükümet, dört yıl önce 'iddianamede Büyükam'ı suçladığı için' görevden alınan Van Savcısı Sarıkaya'yı hatırladı. Askeri kaptan Sarıkaya hemen görevden alınırken, Başbakan "Yargıyla TSK arasında çatışma yaratmak kimseye bir şey kazandırmaz" demişti. HSYK'nın son kararı için 'darbe' anırtması yapan Arıncı, kararı "Orantısız" bulmuştu. 9DA

Müsteşar biliyormuş

Yargı krizinde gözler müsteşar Kahraman'a döndü; çünkü bakan ya da müsteşar katılmadığında HSYK karar alamıyor. Arıncı: "Konu gündemde yokken, aniden sonlara doğru ortaya atılmış, (müsteşar) karar engellememiş." HSYK Başkanvekili Özbek: "Müsteşar biliyordu, bir gün önce oybirliğiyle gündeme almıştık." 9DA

SAAT 09.30: Yargıtay Başkanı Hasan Gerçekler, makamına geliste, Adalet Bakanı Sadullah Ergin'in önceki günü, "Yargı ihsası rey yaptı" sözünü eleştirdi: "Eğer ihsası rey yapan bir kurum varsa o da saat sabah 05.00'te yaptığı açıklamayla Adalet Bakanı'nin kendisidir. Biz ihsası reyî kimseden öğrenecek değiliz...." 9DA

SAAT 09.45: Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) Başkanvekili Özbek: "Bir Adalet Bakanı'ndan hiç beklemediğimiz, çok ağır ve sanki hukukun karşısında, yargının karşısında bir görünüşü vermek isteyen, kurulmuş bir zemberek gibi konuşan bir Adalet Bakanı'yla yüz yüze geldik ekranlarda. Eset duyuyorum." 9DA

SAAT 11.00: CHP lideri Baykal: "Cumhuriyet tarihinde ilk kez bir adliye, bir başka adliyeyi bastı. Olayların faili hükümettir. Tetikçi savcılar ve yargıçlar adaleti çatırdattı. Olay bir kırılma noktasıdır. Amaçlarına ulaşırlarsa herkesin başına her an her şey gelebilir." 9DA

SAAT 12.00: Başbakan Yardımcısı Arıncı: "Türkiye'de bir iktidar mücadelesi var. Türkiye yargıçlar devleti değil. Siyaset yapmak isteyenler önce cübbelerini çıkarmak zorunda. Hem taraf tutup, hem adil olmayan karar alıp, hem de siyaset yaparken o cübbe giyilemez." 9DA

Çiçek savcıyı aradı mı, aramadı mı?

Başbakan Yardımcısı Çiçek'in, İsmailağa cemaatine yönelik soruşturma yapan Başsavcı Çiğner'i araması muammaya dönüştü. Adalet Bakanı Ergin'in, "Bilgi alma mahiyetinde bir girişim" sözlerini, Çiçek daha önce "Barıramlasma için aramışsındır" demişti. 9DA

Özel yetkili üç savcı atandı

HSYK, Erzurum'da özel yetkilerini aldığı savcıların yerine aynı ilden üç savcıya görev verdi. Tutuklu Erzurum Bassavcısı Çiğner'in avukatları, tutuklamaya yine itiraz etti. 10DA

Bir yandan ordu ve yargı bürokrasisine meydan okuyup bu kavgayı kimi zaman acemice yöntemlerle yürütmek öte yandan yoksulları, Kürtleri ve işçileri hedef almak stratejik olarak akıl kârı bir yöntem değildir. Hükümet ya ordu ve yargı bürokrasisi ile barışacak, Sakarya'yı gaza, Kürdistan dağlarını ve kentlerini bombaya boğacak ya da onlarla barışıp kendi kavgasına dönecek.

olmayan bir kavgadır. Bir iktidar kavgasıdır. Tıpkı orduyla hükümet arasında yürütülen kavgada olduğu gibi işçi sınıfının ve ezilenlerin oligarşi içerisindeki bu kavgada saf tutacağı bir taraf yoktur. Onlara düşen oligarşinin kendisine karşı taraf olmaktır.

Bu söylem mekanik bir şekilde algılandığında beraberinde yürütülen tartışmaya duyarsızlığı da getirebilir. Çok uzun süredir iktidar perspektifini kaybetmiş olan sol güçler iktidar içindeki bir kavgayı sessizlik içerisinde karşılayabilir. Oysa egemenlerin kurduğu dilin bizzat egemenler tarafından restore edilmeye çalışıldığı ve tartışmaya açıldığı bir dönemden geçiyoruz. Adaleti ezilenlere adaletsizlik olarak anlayanların yani haksızlık üzerine hayatlarını kuranların adalet ve hak aradığı bir momentte adalet dağıttığını iddia edenlerin adaletsizlikle suçlandığı konjonktürde bize düşen tartışmayı gerçek boyutlarına sıçratmak olmalıdır. Hükümetin adalet reformundan söz ettiği yerde biz adaletin sınıfsal kökenini açığa çıkarmalı ve sözün en kısa tabiriyle herkes için adalet istemeliyiz. Geçmişten bugüne adalet mekanizmasının halka karşı işlediği suçları deşifre etmeli, var olan kurumsal yapının egemenlerin çıkarlarını korumak üzere şekillendiğini ortaya çıkarmalı ve kendi adaletimizi talep etmeliyiz. Tüm bunları yaparken kavgayı hukuksal kavramların, polemiklerin arasında boğmamalı, bunu yapmaya çalışanları kavganın gerçek kökenine inmeye yani egemenler arasındaki iktidar kavgasını deşifre etmeye zorlamalıyız. Medyanın namılı kalemşörleri, her şeyi bizden iyi bilen ve bize öğreten akıl hocaları olaylar ve olgular arasındaki bütün bağlantıları koparmaya, bütünsel resmi görmemizi engellemeye ve hede-

fi saptırmaya çalışmaktadır.

MAĞDUR ROLÜ OYNAYAN ZALİM

Sermaye ile devlet arasında başlayan çatışma derinleşerek sürüyor. Sermaye AKP eliyle bir yandan ordu aygıtını ve bürokrasisini denetim altına almaya çalışırken öte yandan yargı bürokrasisinin kalbini fethetmeye yani HSYK, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay ve Anayasa Mahkemesinden oluşan temel kurumları denetim altına almaya çalışıyor. Başlayan tartışma bu denetim kavgasını ideolojik kılıf olarak kullanıyor. Yargı reformu başlığı altında yürütülen tartışma esas olarak yargı bürokrasisinin yürütmenin denetimine alınması çabasıdır. Başta HSYK olmak üzere yargının kurumsal yapılanması değiştirilecektir. Bu yapılanma hükümetin denetimine tabi hale getirilecektir. Hedeflendiği haliyle oluşturulacak yeni yargı mekanizması hükümet ve onun bakanlarının ve hatta il, ilçe, belde başkanlarının denetiminde ve dudakları arasında görev yapacaktır. Bu haliyle burjuva anlamıyla bile adalet kavramı halye dönüşecektir. Hükümet kendi yaptıklarını gizleyerek HSYK'nın Şemdinli savcısına reva gördüğü uygulamayı kendisine delil kabul etmekte ve halka böyle sunmaktadır. Kendisinin Tekel işçilerine reva gördüğü uygulamaları, Taş atan çocukların mağduriyetini engellemek için adım atmadığı gerçeğini hiç dile getirmekte, kendisinin hükümet olduğu gerçeğini bile adeta unutturmaya çalışmaktadır. Bu pozisyonuyla AKP mağdur rolü oynayan zalimden başka bir şey değildir. Fakat bu defa bu rol çok tutmuşa benzemektedir. Seyirci katili bir kere görünce onun masumiyet maskesinin

maskedan ibaret olduğunu da öğrenmiş oluyor. Bu anlamıyla hükümetin HSYK üzerinden girdiği kavga "adalet" maskesiyle gizlenemez bir kavga olarak sırtıyor.

AKP'nin bu anlamda elindeki kozların tükenmeye başladığını ve işinin giderek zorlaştığını söylemek gerek zira kavganın bu aşamasında hükümet geçmişe göre güç kaybetmeye başlamıştır. Aynı zamanda kavganın cephesel boyutu da fazlasıyla genişlemiştir. Hükümetin dünya ekonomisinin konjonktürel dengesine bağlı olarak düşük enflasyona yaslanarak yoksullar üzerine yarattığı umut iklimi artan bütçe açığı, yapılan zamlar ve düşük ücret politikalarıyla kırılmaya uğramıştır. AKP esas olarak ekonomik vaatlerini yerine getirmediği yani yoksullara adalet sağlamadığı için oy kaybetmeye başlamıştır. Aynı şekilde açılım adı altında Kürt halkına yönelik umut politikaları, açılımın açıklımsızlık olduğu gerçeğinin ortaya çıkması ve sözden öteye gitmemesi nedeniyle halyal kırıklığına dönüşmüştür. Bahar aylarının olası çatışmaların derinleşmesine yol açacağı beklentisi hükümet için zorlu bir dönemi de tarif etmektedir. Aynı şekilde AKP Ankara'nın soğuşunda kendi koltuklarını ısıtan ve meclise sıcak rüzgarlar estiren Tekel direnişinin baskısı altındadır. Bir yandan ordu ve yargı bürokrasisine meydan okuyup bu kavgayı kimi zaman acemice yöntemlerle yürütmek öte yandan yoksulları, Kürtleri ve işçileri hedef almak stratejik olarak akıl kârı bir yöntem değildir. Hükümet ya ordu ve yargı bürokrasisi ile barışacak, Sakarya'yı gaza, Kürdistan dağlarını ve kentlerini bombaya boğacak ya da onlarla barışıp kendi kavgasına dönecek. Tekel işçisine ve Kürt özgürlük hareketine yönelik savaş politikası ordu ve yargı bürokrasisi karşısında hükümeti çaresiz bırakacaktır.

Öte yandan gerek ordu gerekse yargı tüm meşruiyetini çoktan yitirmiştir. Ordu belki de tarihinin en aciz komutanı tarafından yönetilmektedir. Bütün konuşmaları, belgeleri ve açıklamaları deşifre edilen ve her birinden sonra kendini halka anlatmaya çalışan bir genelkurmay başkanı mevcuttur ve zat-ı şahane artık işlediği suçları gizleyemez hale gelmiştir. Kılıcın zorunun bittiği yerde merhamet nidaları yükselmiş ve halka vicdan çağrıları yapılmıştır. Aynı şekilde yıllarca yüksek dağlardan aşağıdaki aciz kullara hükmeden ve mahkemelerde oturdukları yüksek kürsüleri Olympos'un zirvesi sanan ve giderek kendilerini her şeyi yapmaya muktedir görüp eski Yunan tanrılarıyla eşitleyen yargı bürokrasisi, halka rağmen halktan kopuk, halka karşı suç işleyen yargı bürokrasisi kendisine yönelen saldırı karşısında yalnız ve çaresizdir, yıkılacaktır.

Bu kavga bizim doğrularımızı halka anlatmak için önemli fırsatlar sunmaktadır. Birilerinin çoktan unuttuğu, birilerinin eskidi dediği Marksist klasikler söz konusu kavgaya net cevapları çok uzun yıllar öncesinden üretmiş durumdadır. Basit haliyle yargı tartışmasına en net cevabı Paris Komünü vermiştir. Yargı bürokrasisi dağıtılacak hakimler halk tarafından seçilecektir.

Kemal Sunal'ın bakkala sorusunu oligarşiye sorma sırası bizde: Sizin teraziniz mi doğru bizimki mi? Sizin adaletiniz mi bizim adaletimiz mi?